



Menu

- Organisation
- Beretning
- MVV
- Kontrol med FE
- Villkår
- Lov
- Økonomi
- > Historie
 - > **Den Kolde Krig**
 - Koldkrigsarkiv
 - Benchmarking
 - Historisk udstyr
- Om fe-ddis.dk

Viden Om

Den Kolde Krig

Under den kolde krig var FE's primære interesseområder DDR, Polen, den vestlige del af Sovjetunionen samt Østersøen. FE's opgaver var at følge og bedømme den militære, politiske, økonomiske og videnskabelig-tekniske situation relateret til ovennævnte områder og nationer.

Truslen fra Warszawapagten

FE fulgte også udviklingen i de øvrige Warszawapagtlande og udviklingen i områder i den tredje verden, hvor Danmark havde udsendt FN-enheder og observatører. FE fulgte de sovjetiske politiske, militære og økonomiske forbindelser med tredjelande, især i Mellemøsten og i andre områder, hvor kriser potentielt kunne udvikle konfrontation mellem Sovjetunionen og USA.

Under den kolde krig udviklede FE ekspertise i at indhente fotografier af Warszawapagts fly og skibe, der oprådte i Østersøen eller var under ud- eller indpassage gennem de danske stræder. Fotografierne var, fordi der ofte var tale om første "shot" af et fly eller skib, af væsentlig betydning for bl.a. NATO.

FE's vurdering af den militære trussel fra Warszawapagten – herunder invasionstruslen mod den sjællandske øgruppe - havde især betydning for dansk forsvars geografiske og materielmæssige indretning. FE's selvstændige vurdering havde desuden betydning for NATOs vurderinger af truslen i grænseområdet mellem det centraleuropæiske og det nordeuropæiske strategiske rum.

Cubakrisen 1962

FE's analyse under den kolde krig bidrog overordnet til at klarlægge sammenhængen i de diplomatiske, propagandamæssige og realpolitiske elementer i den sovjetiske udenrigspolitik. Som et konkret eksempel kan nævnes, at Forsvarsstabens Efterretningsafdeling under Cubakrisen i 1962 var i stand til at indhente førsteoplysninger om sovjetiske skibes vendinger og retursejls fra forlægningen mod Cuba.

De sovjetiske fragtfartøjer, som var lastet med sovjetiske missiler, blev fulgt radiomæssigt og pejlemæssigt næsten minut for minut under deres udpassage fra Østersøen via den engelske kanal og videre ud i Atlanten. Da gentagne pejlinger med sikkerhed viste, at skibene var vendt om, blev dette straks rapporteret til regeringen.

Dagen efter kunne statsministeren på tv berette, at han på basis af oplysninger fra den danske efterretningstjeneste havde underrettet de amerikanske myndigheder om, at skibene var vendt om. Skibenes returforlægning blev yderligere bekræftet gennem fotografieringer iværksat af efterretningstjenesten.

Tjekkosllovakiet 1968

Et andet eksempel er FE's varsling i forbindelse med krisen vedrørende Tjekkosllovakiet i 1968, der indledtes i juni ved sovjetiske militærmanøvrer på tjekkisk territorium. I løbet af juli blev de fleste af de sovjetiske tropper trukket ud igen, men forblev tæt på grænsen.

Fra den 11. august indledtes sovjetiske troppebevægelser fra Baltikum ind i Polen - og samtidig polske og ungarske troppebevægelser frem mod grænserne til Tjekkosllovakiet. Disse helt usædvanlige troppebevægelser rapporterede FE om til de danske myndigheder og til NATO.

Den 18. august stod store sovjetiske, polske og ungarske hærstyrker samlet uden for Tjekkoslavakiets grænser, og FE rapporterede, at Tjekkosllovakiet kunne blive invaderet hvert øjeblik, det skulle være. De første enheder gik over grænsen den 21. august. Få timer efter kunne FE melde, at der ingen indikationer var på en trussel mod Danmark.

Flere FN-opgaver

I maj 1979 fik FE derudover en ny opgave i form af at tilvejebringe oplysninger om situationen i lande eller områder, hvor danske FN-enheder er indsat eller kan forventes indsat.

Denne opgave omfatter på den ene side bidrag til at yde de udsendte styrker størst mulig sikkerhed og på den anden side den overordnede opgave at være krisestyringsværktøj for den politiske ledelse i Danmark.

Sidst opdateret 28-02-2013 - kl. 11:55

Fakta

I de seneste år har FE afleveret tusindvis af arkivalier fra perioden 1937-1990 til Statens Arkiver.

- [Læs mere.](#)

Du kan søge efter arkivalierne i Daisy - Statens Arkivers digitale database.

Interne links

- [Afklassificerede rapporter fra koldkrigstiden](#)

Eksterne links

- [Arkivdatabase Daisy](#)